

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU XLIX.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N°. 193.

Joi, 28 Augustu (9 Septembrie).

1886.

In memoria lui Franciscu Schuselka.

I.

Brașov, 26 Augustu, 7 Sept. st. n.

Puțini bărbați politici a avut Austria, în vechiul prezent al marilor transformări și reforme, cari au știut să se ridice peste nivelul pasiunilor și al intereselor specifice de rasă și de partidă și să se avânte în sferele mai înalte ale stăruințelor nobile și neinteresate pentru realizarea principiului de adevărată libertate și egală îndreptățire în monarhia habsburgică.

Unul din acești puțini luptători imparțiali și generoși a fost Franciscu Schuselka, reșosat în 1 l. c. în Heiligenkreuz lângă Baden.

Ca publicist genial, ca bărbat politic distins și ca om de inimă Schuselka n'a luptat numai pentru patria sa restrânsă, ci a fost un nobil și generos propagator al ideilor adevăratei libertăți și înfrățiri între popoarele întregii împărății poliglote. Importanța activității lui publice se estinde der preste fruntariile țerei sale natale și în deosebi noi Români din monarhia acesta trebuie să ne aducem aminte cu recunoștință, că Schuselka a fost singurul bărbat austriac de greutate politică, care dela înființarea dualismului încôce a luat în apărare în organul său, în mod sincer și hotărât, cauza dreptății a elementului românesc atât de asuprit și prigonit.

Născut la 15 Augustu 1811 în Budweis (Boemia) din părinți săraci Schuselka s'a luptat încă de copil cu lipsa și cu necăsurile. Prin munca sa proprie, ca instructor la unele familii aristocratice, el s'a susținut în Viena unde a absolvat drepturile la universitate. De vreme își încep cariera sa de scriitor și îndată și veni în conflict cu cenzura. În Austria domnea în anii trei-deci cel mai aspru absolutism. Urmarit de poliția puternicului ministru Metternich, Schuselka a fost nevoit a se refugia în Germania la Iena. De aici a combătut c'un rău curaj în broșurile sale sistemul absolutistic austriac. Dela Iena merse în Hamburg, unde a dezvoltat mare activitate ca diarist.

Miscarea dela 1848 a făcut posibilă reînțorcerea lui Schuselka în Austria. El fu ales deputat în parlamentul dela Frankfurt și mai târziu în dieta dela Viena și Kremsier, unde a jucat un rol de frunte, care s'a curmat însă curând prin reacțiunea, ce a urmat. Schuselka fu internat și pus sub pază polițienească în Gainfahrn lângă Vöslau și în 1850 se vedu din nou silit a trece în Germania, ca să scape de persecuțiunile poliției austriace.

Abia după ce se schimbă situațiunea politică la 1859 putu să se reîntorcă Schuselka érași în patria sa și să-și reîncepă activitatea de publicist. Într'un discurs, ce la ținut cu ocaziunea serbării lui Schiller arangiată de reuniunea diaristilor „Concordia” în Viena, în Novembre 1859, Schuselka a pledat cu atâta foc și cu atâta putere pentru libertate, încât a devenit omul cel mai popular în Viena. Acesta a fost primul discurs politic liberal ce s'a audiat în Viena dela 1848 încôce și Schuselka avu curajul alu rosti așa cum l'a sêmțiu, nu cum l'a fost croit cenzura.

Schuselka făcea parte din partida liberalilor germani. Popularitatea cea mare, de care se bucura în Viena în anii șesedece îi oferea ocaziunea de a ajunge la însemnate favoruri personale. Der elu lupta în mod desinteresat stăruind ca monarhia să se organizeze pe base în adevăr liberale și constituționale. De aceea a venit în conflict și cu ministrul Schermerling, pentru că nu-i era destul de liberal și nu țin destul cont de drepturile și interesele diferitelor țări și popoare ale monarhiei. În acest

periodu Schuselka a luat în apărare față cu Schermerling și autonomia Ungariei, pentru care faptu ajuns a fi dintre bărbații Austriei cel mai adorat de Unguri.

Curând însă a trebuit să se convingă Schuselka, că nici conașionalii și soții săi de luptă, Nemții, nici Ungurii nu urmăreau tendințe sincere liberale, ci că și unii și alții se nisuiu a câștiga supremația peste celelalte popoare, arătându-se din ce în ce mai mult ca nisce dușmani ai libertății și egalei lor îndreptățiri.

Acesta flă mahnă adâncă și urmându imboldului inimei sale, Schuselka luă partea celor nedreptățiti și încep a combate pe egemoniști cu totă agerimea spiritului său și cu argumentele tari ale celui ce apără o cauză dreptă și sfântă.

Astfel revista sa „Reforma”, ce a înființat-o la 1862, deveni un depositar al principiilor salutare de egală îndreptățire. Astfel Schuselka luă în apărare toate popoarele monarhiei a căror libertate era vătămata seu de totu sugrumată.

„Unica garanție pentru libertatea popoarelor din monarhia habsburgică — scria Schuselka — e îndestulirea națională și de drept publicu a fiăcărui popor singuraticu, e federalismul. Numai federalismul pôte produce o înțelegere pacinică între popoare și numai în înțelegerea acesta pôte prospera libertatea.”

Unirea personală a Belgiei cu Olanda.

În timpul mai recentu a început a se vorbi în presa belgiană și olandeză de un proiect, care e de interesu european. E vorba de unirea personală a Belgiei cu Olanda în casul când ar muri regele Vilhelm III alu Țerilor de jos.

Planul acesta s'a ivit pentru întâia dată în anul 1874 în „Gazette de Lorraine” ce apare în Mețu și a fost primit și în „France” a lui Emile de Girardin. Pentru susținerea planului s'a ășu atunci, că raportul dușmănos dintre Franța și Germania se pôte face nepericulos prin crearea unei zone neutrale între cele două state rivalizătoare. Acestă zonă neutrală avea să conțină ca cel mai tare membru regatul unitu olandez-belgianu împreună cu Luxemburgul, și apoi să cuprindă și Alsația, Lotaringia și Elveția. De atunci prin apropiata stingere a casei de Orania, executarea ideii d'a se crea prin unirea Țerilor de jos cu Belgia și cu Luxemburgul unu statu european nordvestic mai puternic s'a apropiat cu hotărare, și distins fii olandeze nu și ascund îngrijirea de sorțea ce așteptă regatul. Nu-i vorba, dreptul de urmare la tronul alu prințesei Vilhelmina, unica fiică a regelui, e regulat prin lege, der tinera moștenitoare a tronului va avé să dea deodată cu mâna sa și unu regat. Prin urmare nici Olandezilor, nici Europei nu le pôte fi indiferent, cine va intra pôte într'unu deceniu în vechiul castel regesc Het Loo. Olandezii ar vedé într'unu prinț germanu numai unu instrumentu pentru a fi încorporat la Germania, și în adevăr ridicarea unui prinț german de rege alu Țerilor de jos ar trebui să provôce o complicațiune europeană. Din contră, prin o unire personală între Belgia și Olanda, provocată prin plănuită căsătorire a moștenitorilor tronului din amândou părțile, echilibrul europeanu nu s'ar turbura în nici unu mod și s'ar corêspunde mai bine intereselor ambelor regate.

La curtea regală belgiană nu se lasă din vedere acestă idee favorită, și Europa deja în curând ar puté fi pusă, printr'o călătorie a succesorului la tronul belgianu, prințul Balduin de Flandra, la castelul Loo, în fața unui faptu implinit.

Chemarea rezervelor turcesci.

Se scrie din Beyrouth, Siria, că ordinul datu de guvernul otomanu pentru ridicarea tuturor rezervelor,

atât din armata activă cât și din cea teritorială a produs o mare panică în Siria. Toți oamenii aceștia sunt însurați și au copii. La Damas, panica e atât de mare încât trei părți din prăvălii sunt închise; oamenii au luat fuga. Nu se mai întinlesc pe ulițe decât bătrânii și copii. Nu mai e siguranță împrejurul orașului, unde s'au făcut mai multe atacuri. Acești oameni, cari rățesc astfel pentru ca să-și procure nutrimentul sunt siliti ca să fure. În orașu, mai multe magazine din cele închise au fost sparte și jefuite. În fie care și mii de femei și copii se stringu pe piața guvernamentului tipându și cerându să li se dea rudele lor. Dacă starea asta de lucruri va mai ținea încă câtva, provincia aceea va fi ruinată și miseria foarte mare pentru ierna viitoare.

Totă lumea se întreabă, care va fi cauza care provôcă o asemenea ridicare de oameni, și nimeni nu pôte să răspundă, nici chiar oficerii, cari sunt însărcinați cu executarea ordinelor primite dela Constantinople.

Ceva despre cultura noastră.

Zalnocu, finele lui Augustu 1886.

Ne aflăm la începutul anului școlastic. Tinerimea studioasă se reînțorce recreată la studiu. Mulți părinți pârșuși de un zel laudabil, neconsiderându împrejurările grele în cari trăiesc, își duc băieții lor ca să-i cultive la școle mai înalte, lipsindu-se pe sine acasă și pe cealaltă parte din familia sa. Căci dorul de carte între Români e mare, cu tôte că între împregiurările de astăzi din această patriă, nu și vede un părinte răsplătită osteneța și cheltuiela făcută cu fii săi la școle. Vedem pre mulți tineri că, după ce cu multă jertfă au finit studiile academice, parte stau încă pe capul părinților, necăpătându oficiu, parte iau lumea în cap și pribegesc în țera suroră, înstrăinându-se astfel de părinți, de rudele sale și de patria sa genetică, cărora ar fi datoru acum a le fi spre ajutor.

În mare parte noi însine suntem de vină că lucrul stă astfel. Noi Români scim învăța carte, der nu suntem încă practici întru alegerea carierei, și de aci provine rēul, cumcă nouă ne lipsece o treptă în societatea noastră, ne lipsece clasa mijlocie.

Scăderea în cultura noastră trebuie să o atribuim educatorilor tinerimei noastre, cari la noi sunt învățătorii și profesorii dela școlele medie. Mai cade o parte din această culpă pe părinții de familie, pe preoțime și pe inteligința noastră peste tot.

Educatorii tinerimei noastre, învățătorii și profesorii, nu sunt destul de severi întru crescerea tinerimei în școlele primare și respective în clasele prime ale școlilor medie. Vedem băieți fără înclinare cătra studiu, seu cu puțină capacitate înotându cu chiu cu vai dintr'o clasă într'alta, până ce ajung în gimnasiul superioru, când apoi a-i face să părăsescă studiul ar fi cel mai mare rău, pre când din clasele inferioare ar fi fost bun luat și dați la diferitele măestrii seu la comerciu.

Așa facu compatrioții noștri Sași și Germani. La ei fără considerare sunt împiedecate mediocritățile de a ajunge în gimnasiul superioru. Și dacă în privința vre unui tēneru sunt dubii profesorii și scapă în gimnasiul superioru, din a V-a seu a VI-a clasă ilu sfătuiesc să se aplice la farmacia, mecanică, arhitectură și altele. Acesta-i deci păcatul profesorilor, că lipsesc de la datorie lor de a cerne tinerimea la timpul seu, și prin acesta ne rămâne un gol în societatea noastră, că n'avem măestrii industriei, nu avem comercianți, nu avem farmaciști, mecanici, arhitecți în proporțiune cu învățații noștri.

În mare parte sunt însă de invinuit și părinții de familie pentru această anomalie, care ar trebui să fiă cu considerare la înclinarea fiilor și alegerea carierei și pre lângă aceea să țină cont și de aceea, că nu cumva cariera ce vrea să o îmbrățeze fiul seu, este deja prea încărcată.

La noi nici de aceste împrejurări nu se pre ține seamă. Părinții în cea mai mare parte suferă de mania de a scote din fii lor „domni”, ér clasa plugarilor cu deosebire să-și vedă pe fii lor preoți. Ca să ajungă astăzi la „domni” în patria noastră și pe lângă circumstanțele din presinte la noi se recere mare protecțiune, ceea ce nouă Românilor ne lipsece, seu renegarea nemulului nostru. Éra ce privese cariera preoțescă, acesta este pre încărcată. Dacă însă părinții ar voi a mai lăsa din mania lor de „domni” și părinții din clasa plugarilor ar fi sfătuiți din partea preoțime și a inteliginței noastre, să mai slăbescă din dorința de a vedé pre fii săi numai preoți și nu alți, atunci tinerimea noastră s'ar aplica la științele reali, ar face școlă superioară de comerciu, ar învăța mecanica, silvanistica, montanistica, și alte ramuri alte științei, cari pôte la

Cursul la bursa de Viena

din 7 Septembrie st. n. 1886.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 24 Augustu st. v. 1886.

Cursulu pietei Brasovu

din 7 Septembrie st. n. 1886.

Table of stock market prices for Vienna, listing items like gold, paper, and various bonds with their respective prices.

Table of stock market prices for Bucharest, listing various types of bonds and bank notes.

Table of market prices for Brașov, listing banknotes and silver prices.

Nr. 1558/886.

Edictu.

Prin care se face cunoscutu, ca la 23 Septembrie a. c. stilulu nou la 10 ore antemeridiane, se voru esarenda prin licitatiune publica, in cancelaria notariala din Romosu, urmatoarele drepturi regale pro anii 1886, 1887, 1888 si 1889; si anume:

Romосу.

- List of legal items for sale in Romos, including land and property rights with prices.

Romosiei.

- List of legal items for sale in Romos, including land and property rights with prices.

Vaideiu.

- List of legal items for sale in Vaideiu, including land and property rights with prices.

Condițiunile de licitațiune se potu vedea totdeuna in orele oficiose in cancelaria notariala din Romosu.

Romosu, la 1 Septembrie 1886,

Laurianu Bercianu, m. p. not. cerc. — Vasile Draganu m. p. jude I. Avramu Dublesiu m. p. — Samoilu Popovicu m. p. jude I.

5283/1886. t. k. sz.

Arveresi hirdetmenyi kivonat.

A brassoi kir. torvenyszek mint tkvi hatosag kozhurre teszi, hogy Steriu Constantinu vegrehajatonak Popisztea Atyim es Taus Gyorgy vegrehajtasi ugyeben a brassoi kir. torvszek területen levő, a 545 hz. tjkben A + 1—25 rdsz. a földvारी 522 sz. tjkben A + 1—13 rdsz. illetve földvारी 3425. sz. tjkben A + 772/2 hrsz. es a földvारी 3426 sz. tjkben A + 8991. es 8993/1 hrsz. fekvokre az arverest 1051 frt. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, es hogy a tenti ingatlanok az 1886. évi September hó 30-ik napján d. e. 9 órakor földvारी község irodájában megtartandó nyilvános árveresen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Arverezni szardékozok tartoznak az ingatlanok becsarának 10%-át, vegrehajato es képviselje kivételével készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított es az 1881. évi november 1-én 3.333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassóban, 1886. évi September hó 2-ik napján.

A kir. torvenyszek mint tckvi hatosag.

Deési, elnök.

Fára.

Mersulu trenuriloru

pe linia Predealu-Budapesta si pe linia Teiusu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Large table showing train schedules for various routes including Predeal-Budapest, Teius-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teius. It lists train types (omnibus, accelerated), departure times, and arrival times for various stations.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.